

Quickscan archeologie en ecologie
t.b.v. nieuwbouw woning aan de
Lytsegeast 87 te Tytsjerk

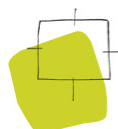
BügelHajema
Plek voor ideeën

**Quickscan archeologie en ecologie
t.b.v. nieuwbouw woning aan de
Lytsegeast 87 te Tytsjerk**

Inhoud

- Archeologische verkenning
- Ecologische inventarisatie

10 september 2015
Projectnummer 248.15.00.01.00

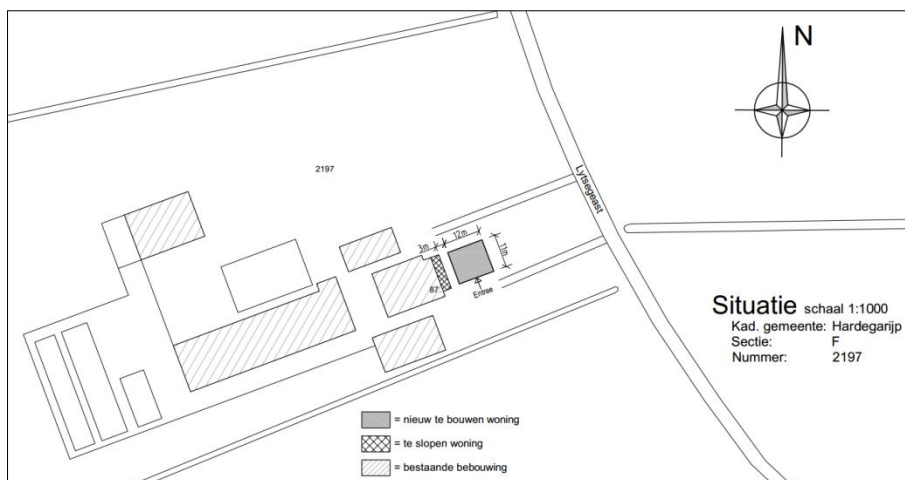
Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Ecologische inventarisatie	7
2.1	Wet- en regelgeving	7
2.2	Onderzoek	8
2.2.1	Soortbescherming	8
2.2.2	Gebiedsbescherming	10
2.3	Conclusie	11
3	Archeologische verkenning	13
3.1	Wet- en regelgeving	13
3.2	Onderzoek	13
3.3	Conclusie	15
4	Vervolgonderzoek	17

Inleiding

Er bestaan plannen voor een nieuw te bouwen agrarische bedrijfswoning op het perceel Lytsegeast 87 te Tytsjerk in de gemeente Tytsjerksteradiel. Hiertoe wordt de voorzijde van de bestaande agrarische bedrijfswoning gesloopt. Dit betreft het voorhuis van de aanwezige stelpboerderij. De overige aanwezige agrarische opstallen op het perceel blijven bestaan. Onderstaande figuur toont het planvoornemen.

Figuur 1. Situatietekening van planvoornemen
[bron: Hollema Bouw, 2015]

Ten behoeve van het voorgenomen plan is onderzoek naar ecologie en archeologie nodig. Het onderzoek hiernaar is in voorliggende rapportage gebundeld. Hoofdstuk 2 gaat in op de ecologische inventarisatie. Hoofdstuk 3 betreft de archeologische verkenning. Tot slot is in hoofdstuk 4 ingegaan op de eventuele noodzaak tot vervolgonderzoek.

Ecologische inventarisatie

2

2.1

Wet- en regelgeving

Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of een vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet (Ffw), een Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) of een analyse in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 31 augustus 2015 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs.

Het plangebied betreft een bestaande (te slopen) woning (het gedeelte met dakpannen) en een deel van het daaraan grenzende gazon met enige tuinbeplanting. In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

TERREINOMSTANDIGHEDEN

Figuur 2. Plangebied vanuit het noordoosten
[bron: BügelHajema Adviseurs, 2015]

2.2

Onderzoek

2.2.1

Soortbescherming

FLORA- EN FAUNAWET

Achter de Ffw staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Ffw van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten, hierna te noemen: licht, middelzwaar beschermd en streng beschermd. De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime.

Inventarisatie

Ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde soorten is, naast het afgelegde veldbezoek, via Quickscanhulp.nl¹ (© NDFF - quickscanhulp.nl 24-08-2015 14:20:00) soortinformatie uit de Nationale Database Flora en Fauna² opgevraagd. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van diverse zwaardere beschermde planten- en diersoorten bekend. Op basis van het veldbezoek blijkt echter dat het plangebied een beperkte natuurwaarde heeft.

In het plangebied zijn plantensoorten van voedselrijke omstandigheden zoals gewone paardenbloem, witte klaver en madelief aangetroffen. Verder zijn enkele gecultiveerde planten en struiken aanwezig. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet verwacht.

Op het erf zijn waarnemingen gedaan van huismus en rond de dakgoot is nestmateriaal zichtbaar (zie foto in figuur 3). Naar verwachting broeden huismussen onder de pannen net boven de dakgoot en mogelijk ook onder enkele nokpannen. Omdat het broedseizoen van deze soort reeds voorbij is, kon niet worden vastgesteld hoeveel broedparen maximaal aanwezig zijn in de woning. In de tuinbeplanting en in omliggende groenstructuren zijn daarnaast broedvogels als houtduif, merel en vink broedend te verwachten.

¹ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

Figuur 3. Nestmateriaal onderzijde dakgoot
[bron: BügelHajema Adviseurs, 2015]

De woning herbergt geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Zo is het woonhuis opgebouwd uit een steensmuur (zonder spouw) en bevindt zich tussen de dakpannen geen ruimte. In de enkele aanwezige openingen (onder de nokpannen) is spinrag aanwezig, wat erop duidt dat deze ruimten niet recent gebruikt zijn. De directe omgeving van het plangebied vormt mogelijk wel onderdeel van het foerageergebied van in de omgeving verblijvende vleermuizen.

Verder worden gezien de inrichting en het gebruik enkele algemene, licht beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren in en direct rond het plangebied verwacht.

Toetsing

Voor het realiseren van de plannen wordt de woning gesloopt. Hiermee gaan nestplaatsen van huismus verloren (artikel 11 Ffw). Bij onzorgvuldig handelen kunnen door de sloop tevens enkele exemplaren worden verstoord of gedood (artikel 9 van de Ffw). Nestplaatsen van huismus zijn op basis van de Ffw jaar-rond streng beschermd, ook als deze tijdelijk niet in gebruik zijn. Om vast te stellen hoeveel broedparen aanwezig zijn is aanvullend veldonderzoek in het daarvoor geschikte seizoen nodig.

Eveneens kunnen als gevolg van de werkzaamheden verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten worden verstoord en/of vernietigd (artikel 9 Ffw). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 11 Ffw). Licht beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten hoeft

geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Ffw.

Ten aanzien van overige vogels (anders dan huismus) dient bij de planning en uitvoering van werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen (artikel 11 Ffw). Voor de in en direct rond het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Ffw. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

2.2.2

Gebiedsbescherming

Voor het plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en de provinciale structuurvisie en verordening.

NATUURBESCHERMINGS-
WET 1998

In de Nbw 1998 is de bescherming van specifieke (natuur)gebieden geregeld. In de Nbw 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Nbw 1998 worden drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en Wetlands. Activiteiten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Nbw 1998 een externe werking kent.

ECOLOGISCHE
HOOFDSTRUCTUUR

De EHS (tegenwoordig Natuur Netwerk Nederland genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale EHS is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN DE EHS

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de EHS-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

Inventarisatie

Het plangebied is geen onderdeel van een beschermd gebied in het kader van de Nbw 1998 en de gronden zijn niet aangewezen als EHS. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied in het kader van de Nbw 1998 is Natura 2000-gebied Grote Wielen, gelegen op een afstand van ruim 1,5 km ten noorden van het plangebied.

bied. Het meest dichtbij gelegen gebied in het kader van de EHS ligt op een afstand van circa 50 m ten noordoosten van het plangebied. Op 'Kaart 7 Weidevogelgebieden' behorend bij de 'Verordening Romte Fryslân 2014' is te zien dat het plangebied valt binnen de begrenzing 'Weidevogelkansgebieden'.

Toetsing

Gezien de terreinomstandigheden en ligging van het plangebied (ten opzichte van beschermde gebieden) en de aard van de ontwikkeling worden met betrekking tot het voorgenomen plan op voorhand geen negatieve effecten op beschermde (natuur)gebieden in het kader van de Nbw 1998 en EHS verwacht. Het plan heeft in het kader van de Nbw 1998 geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Gezien de afstand en tussenliggende barrières zijn eveneens geen effecten te verwachten op de EHS.

In de verordening staat dat: *“weidevogelkansgebieden bestaan uit ruime en open gebieden (zichtafstand > 400 m) met voldoende rust en waarin gevarieerde graslanden liggen”*. In weidevogelkansgebieden zijn nieuwe planologische ontwikkelingen met bebouwing, beplanting of verharding die verstorend werken op de openheid en rust in principe niet toegestaan. Aangezien het plangebied bebouwd gebied betreft, omringd door groenstructuren en daardoor reeds ongeschikt is voor weidevogels, zal geen weidevogelkansgebied verloren gaan door de beoogde plannen. Daarnaast valt de verstoringszone voor weidevogels rondom de geplande werkzaamheden geheel binnen de huidige verstoringszone rondom bestaande bebouwing, bedrijvigheid en groenstructuren.

Er worden derhalve geen negatieve effecten verwacht op weidevogelkansgebieden in het agrarisch gebied, gelegen in de omgeving van het plangebied.

2.3

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een Voortoets in het kader van de Nbw 1998 of een analyse in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet noodzakelijk is. Voor uitvoering van het plan is geen vergunning op grond van de Nbw 1998 nodig. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Uit de ecologische inventarisatie komt verder naar voren dat in het kader van de Ffw wel een noodzaak bestaat voor het uitvoeren van een vooronderzoek, waarbij gericht onderzoek dient te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van huismussen. Dit vooronderzoek is nodig aangezien er nog een onvoldoende beeld is verkregen of er voor het plan een ontheffing van de Ffw noodzakelijk is en of deze in voorkomend geval verkregen kan worden.

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met nestelende vogels. Verstoring van broedgevallen (in gebruik zijnde nesten) van vogels dient te worden voorkomen.

Archeologische verkenning

3.1

Wet- en regelgeving

In 1992 is het Europees Verdrag van Malta ondertekend door een groot aantal EU-landen, waaronder Nederland. Het doel hiervan is het veiligstellen van het (Europese) archeologische erfgoed. Dit moet vooral gestalte krijgen in het ruimtelijke ordeningsbeleid, wat betekent dat bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen meer aandacht moet worden besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische waarden en dat een beschermende regeling moet worden opgenomen ten aanzien van die archeologische waarden. Daarbij wordt het veroorzakerprincipe gehanteerd. Dit houdt in dat diegene die mogelijke archeologische waarden in de bodem verstoord financieel verantwoordelijk is voor voldoende onderzoek naar, en het behoud van die, archeologische waarden.

Ter implementatie van het Verdrag van Malta is op 1 september 2007 de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Deze wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumentenwet 1988 (Monw) en regelt onder andere dat er in het proces van ruimtelijke ordening tijdig rekening gehouden wordt met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. De kern van de Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). De Wamz verplicht gemeenten bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden.

3.2

Onderzoek

Voor inzicht in archeologische (verwachtings)waarden hanteert de gemeente een uitsnede van de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)³ van de Provincie Fryslân. Hierin is informatie opgenomen wat voor het gemeentelijk grondgebied de bekende als wel de te verwachten archeologische waarden zijn. Daarbij worden twee onderzoeksperioden onderscheiden, te weten Steentijd - Bronstijd en IJzertijd - Middeleeuwen.

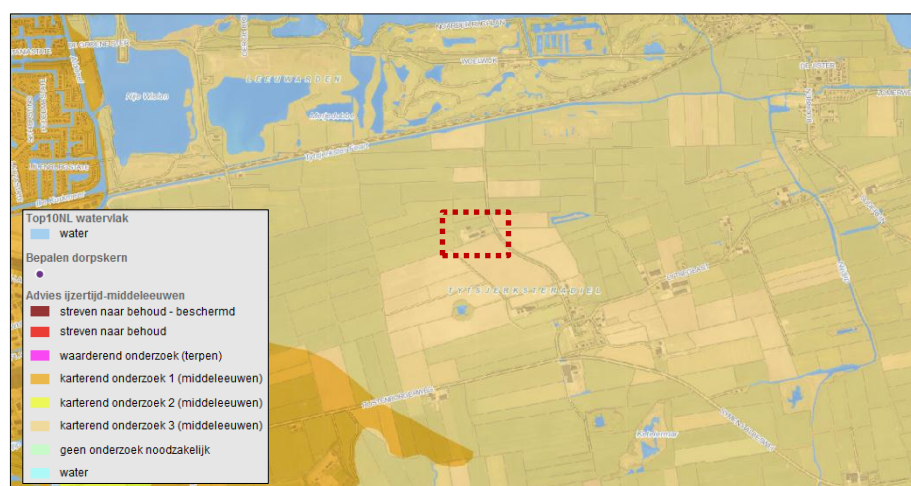
³ Benaderbaar via: <http://www.fryslan.nl/famke>

Op de FAMKE (zie figuren 4 en 5) wordt voor beide onderzoeksperioden het onderzoeksregime ‘karterend onderzoek 3’ geadviseerd. Dit houdt in dat zich op enige diepte, afgedekt door een veen- of kleidek, archeologische lagen uit beide onderzoeksperioden kunnen bevinden. Mochten archeologisch resten aanwezig zijn, dan zijn deze waarschijnlijk goed van kwaliteit. De Provincie Fryslân beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 5.000 m² een historisch en karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal drie boringen per hectare en per plan worden gezet.

Onder de grootte van een ingreep wordt door de Provincie Fryslân de totale oppervlakte van een bestemmingswijziging ten opzichte van een geldend bestemmingsplan verstaan, waarbij het niet gaat om de daadwerkelijke verstoring van de bodem, maar de oppervlakte waarmee de bodem door een bestemmingswijziging nu of in de toekomst verstoord kan gaan worden.

Figuur 4. Onderzoekperiode Steentijd - Bronstijd op de FAMKE
[Bron: Provincie Fryslân, 2015]

Figuur 5. Onderzoekperiode IJzertijd - Middeleeuwen op de FAMKE
[Bron: Provincie Fryslân, 2015]

Het planvoornemen voor de nieuwbouw van een woning aan Lytsegeast 87 te Tytsjerk beslaat een ruim kleiner plangebied dan de grens van 5.000 m² die door de Provinsje Fryslân als onderzoeksregime voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek wordt geadviseerd. Op grond hiervan is archeologisch onderzoek dan ook niet noodzakelijk.

Bovendien ziet het planvoornemen voor nieuwbouw van de woning toe op uitbreiding (richting de wegzijde) van het agrarisch bouwvlak ter plaatse. Dergelijke ontwikkelingen worden door Provinsje Fryslân uitgezonderd van onderzoek wanneer sprake is van een wijzigingsplan ex. art. 3.6, lid 1 Wro, tenzij er binnen het plangebied van de voorgenomen uitbreiding sprake is van bekende archeologische waarden. Van bekende archeologische waarden is gelet op de FAMKE in dit geval geen sprake. Daarnaast geldt op grond van het geldende bestemmingsplan geen archeologische beschermingsregeling in het plangebied. Het planvoornemen wordt door de gemeente middels een wijzigingsplan op grond van de opgenomen wijzigingsbevoegdheid in het geldende bestemmingsplan mogelijk gemaakt. Dit betekent dat een beroep kan worden gedaan op de geldende vrijstellingsregeling van provinciewege.

VRIJSTELLINGSREGELING
VOOR AGRARISCHE BOUW-
VLAKKEN

3.3

Conclusie

Omdat als gevolg van het voorliggende planvoornemen zeer beperkt wordt ingegrepen in de bodem is geen nader archeologisch noodzakelijk. Het planvoornemen mag wat betreft archeologie uitvoerbaar worden geacht.

In alle gevallen blijft voor het plangebied evenwel de archeologische meldingsplicht van kracht (art. 53 Monw). Dit ongeacht de grootte van de ingreep. Concreet houdt dit in dat wanneer bij graafwerkzaamheden vondsten worden aangetroffen waarvan de vinder redelijkerwijs moet kunnen weten dat het archeologie betreft, dit gemeld moet worden bij het bevoegd gezag, zijnde de gemeente Tytsjerksteradiel.

NOTA BENE

Vervolg onderzoek

4

Ecologie

Wat betreft de uitgevoerde ecologische inventarisatie is de belangrijkste conclusie dat de aanwezigheid van huismus in het (te slopen) woongedeelte kan worden verwacht. Omdat het veldonderzoek buiten het broedseizoen heeft plaatsgevonden, kon niet worden vastgesteld hoeveel broedparen van huismus aanwezig zijn. Dit is van belang in het kader van het wel of niet nodig zijn van een ontheffing op de grond van de Ffw. Derhalve is een vervolgonderzoek nodig.

Wanneer de nieuwe woning eerst wordt gebouwd en bewoonbaar wordt gemaakt voordat de huidige woning wordt gesloopt, bestaat er ruimte om aanvullend onderzoek naar huismus uit te voeren en de nieuwbouw op voorhand geschikt te maken voor huismus.

AANBEVELING

Archeologie

Uit de archeologische verkenning blijkt geen verdere noodzaak voor een vervolgonderzoek.

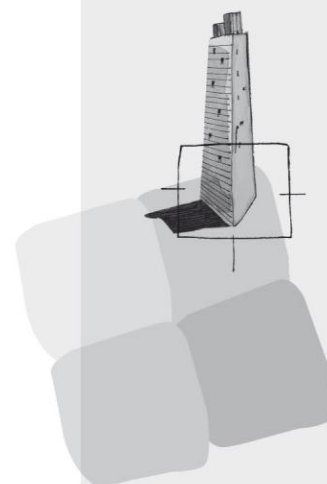
Colofon

Opdrachtgever
Hollema Bouw B.V.
Rooilijn 1
9231 DZ Surhuisterveen

Contactpersoon
dhr. F. Schotanus

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
248.15.00.01.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort